

ja väkivaltaisessa perinteessä jotakin kenties esimerkiksi runoja lähenevää ja päinvastoin. Muutoin hyvää asiaa ei vesitä niinkään opillinen ryhdyttömyys ainakaan yhdistyneenä vilpittömään avoimuuteen, vaan kiusallinen tapa tarjoilla intomielisesti pompahtelevaa termiseipitettä runollisuuden nimissä.

Kun Riikonen ja Smith esimerkiksi vertaavat sanaa rautatieasemaan sillä perusteella, että molemmista pääsee moneneen eri suuntaan, ei voi olla ajattelemta, että ehkäpä sanat sentään hieman junia ja kiskoja ketterämmin kääntyi-

levät. Montakos asemaa Pariisissa taas tarvitaankaan, jotta TGV:t ja muut vaunut saadaan syötetyiksi edes muutamaan suuntaan kohti periferioita. Ei siis soisi vihjattavan, että metafora usuttaa epätarkkuuteen ja mielivaltaisuuteen, kun se, varsinkin runoudessa, pikem-

minkin vaatii mitä suurinta täsmällisyyttä. Jos huonosti käy, monelle ”asiakkaalle” saattaa edelleen muodostua kärsimykseksi kummia puhuva ja kummia kuuleva ”asiakastyön tekijä”.

JARKKO S. TUUSVUORI

EERO RIIKONEN & GREGORY MADAN SMITH
INSPIRAATIO JA ASIAKASTYÖ (RE-IMAGINING THERAPY)
SUOM. PAULA KAMPPIKOSKI JA EERO RIIKONEN
TAMPERE: VASTAPAINO, 1998
186 s.

PLANEETTAMME MUODOSTA TARVITAAN LISÄTUTKIMUKSIA

Moni suomalainen kantaa huolta alkoholin aiheuttamista ongelmista, mutta ei kukaan – ei edes yksikään kuolleen juopon omainen – liene suunnitellut oikeusjutun nostamista Alko-konsernia, agentuureja tai panimoita vastaan. Sen sijaan ensimmäinen suomalainenkin tupakkaoikeudenkäynti on jo nähty.

Kaikki tiennevät sen pienen eron: alkoholia on mahdollista käyttää myös oikein eli pieniä määriä ja näin välttyä haitoilta, mutta tupakkaa ei voi polttaa oikein, vaan jokainen savuke on vaarallinen. Toinen asia on, seuraako tästä, että on mielekästä vaatia tupakkatehtaalta

korvauksia savukkeiden jollekin henkilölle aiheuttamista terveyshaitoista ja kuolemasta.

John Grisham ei katsone vastaavansa tuohon kysymykseen, mutta hänen kirjastaan, romaanistaan siis, voi etsiä argumentteja puolesta ja vastaan. Silloin on hyvä muistaa, että Suomi ei ainakaan vielä ole kulttuurisesti aivan identtinen Yhdysvaltojen kanssa, vaikka läheltä liippaakin.

Grisham on koulutukseltaan ja ammatilliselta taustaltaan juristi, joka on heittäytynyt päätoimiseksi kirjailijaksi hyödyntääkseen mm. ilmeisen hyvää oikeuslaitoksen tunteustaan. Puheena olevasta kir-

jasta Valamiehet on otettu uskomattoman suuri, 2,8 miljoonan kappaleen, ensimmäinen painos, mutta tästä ei ole lupa päätellä, että opus olisi pelkkä viihdetekniikan opein konstruoitu rahanpyydys. Erityisiä kirjallisia ansioita sillä ei ole, mutta siitä on mahdollista kai-vaa esiin tärkeä sanoma.

Kuten tunnettua USA:n oikeusjärjestelmä rakentuu ”kansan tervettä oikeustajua” edustavan valamiehistön varaan. Sen muodostavat 12 varsinaista ja kaksi varajäsentä. Vähemmän tunnettua ehkä on, miten manipulatiivinen jo juryn jäsenten valinta ainakin huonoimmillaan on. On tekni-

koita, joilla joku intresenti voi yrittää hakeutua juryyn, on keinoja vakoilla valamiesehdokkaita, on jopa valamieskonsulttifirmoja. Se terveestä oikeustajusta.

Hurjin asia, minkä Grishamilta olen oppinut, liittyy intresenteihin. Juryyn voi tempuilla itsensä sisään henkilö, joka ei ole sen enempää kantajan kuin vastaajan asialla, vaan omallaan. Hän voi niin sanotusti myydä päätöksen eli (yrittää) taivuttaa valamieskollegojensa enemmistön sen osapuolen kannalle, joka on luvannut maksaa tai on jo maksanut enemmän kuin hän kuvittelee voivansa saada vastapuolelta.

Tietenkin tupakkateollisuus on pelannut ja pelaa yhä myös oikeudenkäymiseissään likaista peliä, mutta kantajien mahdollinen alkuperäinen vilpillisyys jää helposti asianajajien pyy-

teiden varjoon. Jos lukee Grishamia kuin dokumenttia, hänen maansa tupakkateollisuus ei mitään muuta pelkää niin paljon kuin ensimmäistä hävityä oikeusjuttua, sillä silloin pääsisi alan näkökulmasta helvetti irti, asianajajien lauma alkaisi kaivaa kiven alta tupakkaan kuolleiden omaisia päätäkseen käsiksi makoiisiin juttuihin.

Totta kai tupakkateollisuus luontuu parhaiten konnan rooliin, mutta vastapuolen hyvyys himmenee Grishamilla ilmeisen harkitusti: itse keuhkosityöpään kuolleen Jacob Woodin perhe jää täysin kasvottomaksi, voisi sanoa mitättömään sivurooliin. Kirjan dekkarimainen loppuratkaisu, jota ei tietenkään sovi paljastaa, ei juuri muuta asiaa, vai muuttaako sentään?

Suurin pettymys yhdysvalta-

laisten oikeussarjojen innokkaalle katsojalle on oikeudenkäynnin latteus. Tupakkakonsernin pääargumentti on tutuista tutuin: tupakan terveyshaittoja ei ole sitovasti todistettu. Jos löytyisi suuryritys, jonka intressissä olisi kiistää maan pallonmuotoisuus, sen pääjohtaja kaikkine mahdollisine avustajineen tulisi kirkkain silmin oikeussaliin korostamaan, että planeettamme muodosta tarvitaan vielä lisätutkimuksia.

PERTTI HEMÁNUS

JOHN GRISHAM
VALAMIEHET
SUOM. JORMA-VEIKKO
SAPPINEN
WSOY 1997
451 s.

RAITISTUMISEN KOKEMUS

Kirjailijan ja free lancer -toimittajan Raimo O. Kojon yli 400-sivuinen omiin alkoholisiti- ja hoitokokemuksiin perustuva kirja on mukaansatempaava, innostava lukukokemus: kerrankin joku uskaltaa ajatella omilla aivoillaan. Kerrankin joku uskaltaa altistaa itsensä, olla rehellinen, kritisoida paitsi itseään myös instituutioita.

Raimo O. Kojolla on pitkä juopon ura. Tänä aikana hän

piti päiväkirjaa ja kertoo nyt kirjassaan vauhdikkaasta ja mahtipontisesta juopon elämästään, jota eivät lukuisat sairaalareissut, perheen ja oma kärsimys eivätkä mitkään muutkaan saaneet pysäyttettyä. Katkaisuhoidoasemat olivat Kojolle latauspaikkoja: niistä sai ”reilut lääkkeet krapulan poistoon, hyvää ruokaa, vahvaa kahvia, monipuolista (ja salaa naurattavaa) neuvontaa”.

Monet lääkärit lähtivät Ko-

jon kanssa tyyppäämään ”parantumisen kunniaksi”, kun pahimmat krapulaoireet oli saatu hälvennettyä. Alkoholismi jäi suurimmalta osalta lääkäreistä jopa juomiseni loppu-aikoina havaitsematta, Kojo kritisoi terveydenhuoltojärjestelmäämme. Sairaaloissa Kojo niin ikään nautti hellää täysihoidoa. Vain yksi sairaanhoitaja rohkeni nimittää Kojoa juopoksi, minkä hän kertoo kokeneensa terveellisenä pistoksena.